

Κοινή έκθεση για το 2015 του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΚ 2020)

Νέες προτεραιότητες για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

(2015/C 417/04)

1. ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με μια σειρά από επείγοντα καθήκοντα: αποκατάσταση της δημιουργίας θέσεων εργασίας και οικονομική ανάκαμψη, επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, κάλυψη του επενδυτικού κενού, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, συντονισμένη αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών, προτεραιότητα στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και της βίας. Ταυτόχρονα, η Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπίσει μακροπρόθεσμες προκλήσεις όπως η γήρανση του πληθυσμού, η προσαρμογή στην ψηφιακή εποχή και ο ανταγωνισμός στην παγκόσμια, βασισμένη στη γνώση, οικονομία.

Η απάντηση της Ευρώπης στο πλαίσιο των πολιτικών κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη: Το πρόγραμμά μου για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή⁽¹⁾» σηματοδοτεί μια νέα αρχή. Υπάρχουν σημαντικά οικονομικά επιχειρήματα υπέρ του ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση, ως φιλική προς την ανάπτυξη τομείς, πρέπει να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στο πλαίσιο του νέου αυτού προγράμματος. Οι επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο είναι χρήματα που δεν πάνε χαμένα. Η σωστή εκπαίδευση και κατάρτιση συμβάλλουν στην προαγωγή της συνεχούς οικονομικής μεγέθυνσης και της βιώσιμης ανάπτυξης: τροφοδοτούν την έρευνα και ανάπτυξη, την καινοτομία, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να πραγματοποιήσουν τις απαραίτητες επενδύσεις σε όλα τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά τους στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού, έτσι ώστε να μπορούν να προβλέπουν και να ανταποκρίνονται στις ταχέως μεταβαλλόμενες ανάγκες των δυναμικών αγορών εργασίας σε μια ολοένα και περισσότερο ψηφιακή οικονομία και στο πλαίσιο των τεχνολογικών, περιβαλλοντικών και δημογραφικών μεταβολών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη βελτίωση της πρόσβασης όλων σε ποιοτική διά βίου μάθηση και για την εφαρμογή στρατηγικών ενεργού γήρανσης που δίνουν τη δυνατότητα παράτασης του επαγγελματικού βίου.

Το τραγικό ξέσπασμα του βίαιου εξτρεισμού στις αρχές του 2015 αποτέλεσε μια οδυνηρή υπενθύμιση του ευάλωτου χαρακτήρα των κοινωνιών μας. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι σημαντικές στο να διασφαλίζουν ότι οι άνθρωποι και πολιτικές αξίες που συμμαζεύουμε διαφυλάσσονται και μεταβιβάζονται στις μελλοντικές γενεές, να προωθούν την ελευθερία της σκέψης και της έκφρασης, να προάγουν την κοινωνική ενσωμάτωση και τον σεβασμό για τους άλλους, καθώς και στο να προλαμβάνουν και να καταπολεμούν κάθε μορφής διάκριση, να ενισχύουν από πολύ νεαρή ηλικία τη διδασκαλία και την αποδοχή αυτών των κοινών θεμελιωδών αξιών και να θέτουν μέσω της εκπαίδευσης τα θεμέλια για τη δημιουργία κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς.⁽²⁾ Η εκπαίδευση και η κατάρτιση μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και την οικοδόμηση μιας ανοικτής και δημοκρατικής κοινωνίας στην οποία στηρίζεται η ενεργός συμμετοχή στα κοινά.

Ταυτόχρονα, τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης αντιμετωπίζουν την πρόκληση της εξασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση, ιδίως με τη συμμετοχή στο εκπαιδευτικό σύστημα ατόμων από μειονεκτούσες ομάδες και από διαφορετικά περιβάλλοντα, μεταξύ άλλων μέσω της κατάλληλης ενσωμάτωσης πρόσφατα αφιχθέντων μεταναστών⁽³⁾ στο μαθησιακό περιβάλλον, προωθώντας έτσι την κοινωνική σύγκλιση προς τα πάνω.

Σε αυτό το πλαίσιο, η εκπαίδευση και η κατάρτιση συμβάλλουν ουσιαστικά σε πολλές στρατηγικές και πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως η Στρατηγική «Ευρώπη 2020», οι Εγγυήσεις για τη Νεολαία, η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων, η Πρωτοβουλία για την ενιαία ψηφιακή αγορά, τα Ευρωπαϊκά θεματολόγια για την ασφάλεια και για τη μετανάστευση και το Επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη, με πλήρη πάντοτε σεβασμό της αρμοδιότητας των κρατών μελών όσον αφορά τα εθνικά τους συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η συνεργασία στο πλαίσιο του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020» συμπληρώνει τις εθνικές δράσεις και στηρίζει τα κράτη μέλη —μέσω ανταλλαγών ομοτίμων, αμοιβαίας μάθησης, συγκέντρωσης στοιχείων και δεδομένων— στην ανάληψη μεταρρυθμίσεων που θα βελτιώσουν τις επιδόσεις τους.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση εφοδιάζουν τα άτομα με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες εκείνες που θα τους επιτρέψουν να αναπτυχθούν και να βελτιώσουν τη θέση τους, διευρύνοντας τις προοπτικές τους, προσφέροντάς τους πλεονεκτήματα για το μέλλον, θέτοντας τα θεμέλια για την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και τον σεβασμό των δημοκρατικών αξιών και προωθώντας την ένταξη, τη δικαιοσύνη και την ισότητα.

⁽¹⁾ Παρουσιάστηκαν από τον πρόεδρο της Επιτροπής Jean-Claude Juncker στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο Στρασβούργο στις 15 Ιουλίου 2014.

⁽²⁾ Δήλωση σχετικά με την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και των κοινών αξιών της ελευθερίας, της ανεκτικότητας και της αποφυγής των διακρίσεων μέσω της εκπαίδευσης, Παρίσι, 17 Μαρτίου 2015.

⁽³⁾ Ισχύουν τα ακόλουθα όταν γίνεται αναφορά στο παρόν κείμενο στους μετανάστες:

Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη της νομικής κατάστασης όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για τις διάφορες κατηγορίες μεταναστών, σύμφωνα με το ισχύον διεθνές δίκαιο, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το εθνικό δίκαιο.

Στην έκθεση της Επιτροπής «Παρακολούθηση της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης» (2015) διαπιστώνεται ότι εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρά προβλήματα:

- Το 22 % των νέων ηλικίας 15 ετών στην ΕΕ έχουν χαμηλές επιδόσεις στα μαθηματικά. Μεταξύ των μαθητών με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, το ποσοστό ανέρχεται στο ανησυχητικό 36,6 %. Επιπλέον, το 18 % των νέων ηλικίας 15 ετών στην ΕΕ έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση και το 17 % παρουσιάζουν χαμηλές επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες. Η υστέρηση σε αυτούς τους τομείς είναι περίπου 60 % πιο διαδεδομένη στα αγόρια από ό,τι στα κορίτσια ⁽⁴⁾.
- Ένας στους τέσσερις ενήλικες στην Ευρώπη έχει εγκλωβιστεί στην παγίδα των περιορισμένων δεξιοτήτων — μια παγίδα που περιορίζει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, ενώ ταυτόχρονα κλείνει τις προοπτικές για περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση. Μόνο το 4,4 % από τα 66 εκατ. των ενηλίκων που έχουν στην καλύτερη περίπτωση ολοκληρώσει τον κατώτερο κύκλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων ⁽⁵⁾.
- Το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου ⁽⁶⁾ ανέρχεται σήμερα στο 11,1 %. Ενώ έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος προς την επίτευξη του κοινού πρωταρχικού στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», εξακολουθούν να υπάρχουν πάνω από 4,4 εκατ. ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στην Ευρώπη, και περίπου το 60 % από αυτούς είναι είτε ανενεργοί είτε άνεργοι, πράγμα που σημαίνει μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και χαμηλότερη συμμετοχή στα κοινά.
- Το ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ⁽⁷⁾ συνεχίζει να βελτιώνεται και ανέρχεται σήμερα στο 37,9 %. Και εδώ, έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος προς την επίτευξη του κοινού πρωταρχικού στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αλλά η απασχολησιμότητα των αποφοίτων παραμένει στάσιμη σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η διεξοδική ενδιάμεση αξιολόγηση του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020» που πραγματοποιήθηκε το 2014 με τη συμμετοχή των κρατών μελών και των βασικών ενδιαφερομένων, και στην οποία βασίζεται η παρούσα έκθεση, κατέληξε σε τρία κύρια συμπεράσματα:

- Επιβεβαιώθηκε η αξία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου που καλύπτει όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η σημερινή ανάγκη ευελιξίας και διαπερατότητας μεταξύ μαθησιακών εμπειριών απαιτεί τη συνοχή των πολιτικών από την προσχολική και τη σχολική εκπαίδευση μέχρι την ανώτατη εκπαίδευση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την εκπαίδευση των ενηλίκων, προασπίζοντας με τον τρόπο αυτό την αρχή της διά βίου μάθησης.
- Οι τέσσερις στρατηγικοί στόχοι του πλαισίου «ΕΚ 2020» (και σημερινά κριτήρια αναφοράς της ΕΕ) εξακολουθούν να ισχύουν, στο βαθμό που είχαν διατυπωθεί αναλυτικά και με μελλοντική προοπτική στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2009, παρέχοντας μια στέρεη βάση για τις δραστηριότητες του πλαισίου «ΕΚ 2020» έως το 2020. Ωστόσο, οι προτεραιότητες θα πρέπει να επανακαθορισθούν με άξονα τις πιεστικές προκλήσεις της οικονομίας και της απασχόλησης καθώς και τον ρόλο της εκπαίδευσης στην προώθηση της ισοτιμίας και της κοινωνικής ένταξης καθώς και στη μετααπαδείευση των κοινών ευρωπαϊκών αξιών, τη μετάδοση διαπολιτισμικών ικανοτήτων και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά.
- Το στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020» συμβάλλει σημαντικά στη συνολική στρατηγική της ΕΕ για την απασχόληση, την ανάπτυξη και τις επενδύσεις, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσαν να βελτιωθούν οι γνώσεις και η αμοιβαία μάθηση όσον αφορά τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις, καθώς και, κατά περίπτωση, η καταλληλότητα του πλαισίου για κάθε συγκεκριμένη χώρα.

Λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις και τα συμπεράσματα που αναφέρονται ανωτέρω, και προκειμένου το πλαίσιο «ΕΚ 2020» να ευθυγραμμιστεί καλύτερα με τις πολιτικές και τις προτεραιότητες της ΕΕ, η παρούσα κοινή έκθεση προτείνει την ένταξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας στο πλαίσιο αυτό έως το 2020, αυξάνοντας έτσι τον κύκλο εργασιών από 3 σε 5 έτη.

2. ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Με βάση την αξιολόγηση και λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει τις κυριότερες εξελίξεις και προκλήσεις στον τομέα της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης και κατάρτισης που οδήγησαν στον προσδιορισμό των νέων **τομέων προτεραιότητας** και των **συγκεκριμένων θεμάτων** για τη συνέχιση των εργασιών μέχρι το 2020.

Οι νέοι τομείς προτεραιότητας είναι οι εξής:

- Κατάλληλες και υψηλής ποιότητας γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτώνται μέσω της διά βίου μάθησης, με έμφαση στα μαθησιακά αποτελέσματα και με στόχο την απασχολησιμότητα, την καινοτομία, την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και την ευημερία του πολίτη.
- Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, ισότητα, ισοτιμία, αποφυγή διακρίσεων και προαγωγή των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη.

⁽⁴⁾ Αποτελέσματα του προγράμματος PISA του ΟΟΣΑ για το 2012: Αριστεία μέσω ισοτιμίας.

⁽⁵⁾ Έρευνα για τις δεξιότητες των ενηλίκων: Επιπτώσεις στις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013).

⁽⁶⁾ Το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 18 έως 24 ετών που έχει ολοκληρώσει στην καλύτερη περίπτωση τον κατώτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δεν συμμετέχει πλέον σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

⁽⁷⁾ Το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 30 έως 34 ετών που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς πρόγραμμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Eurostat).

- Ανοικτή και καινοτόμος εκπαίδευση και κατάρτιση, κυρίως πλήρως εντεταγμένη στην ψηφιακή εποχή.
- Ευρεία υποστήριξη των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών, των διευθυντών σχολείων και του λοιπού εκπαιδευτικού προσωπικού.
- Διαφάνεια και αναγνώριση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων με στόχο τη διευκόλυνση της μάθησης και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.
- Βιώσιμες επενδύσεις, ποιότητα και αποτελεσματικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Οι προαναφερόμενοι τομείς προτεραιότητας και τα συγκεκριμένα θέματα που σχετίζονται με αυτούς παρατίθενται στο παράρτημα.

2.1. Η ποιότητα και η καταλληλότητα των μαθησιακών αποτελεσμάτων έχουν κείρια σημασία για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων

Τα χαμηλά επίπεδα των βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων στην Ευρώπη εμποδίζουν την οικονομική πρόοδο και περιορίζουν σοβαρά την επαγγελματική, κοινωνική και προσωπική ολοκλήρωση. Για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας, της καινοτομίας και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά, και με βάση τη σύσταση του 2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης, οι βασικές δεξιότητες πρέπει να συμβαδίζουν με άλλες βασικές ικανότητες καθώς και συμπεριφορές: δημιουργικότητα, επιχειρηματικότητα και πνεύμα πρωτοβουλίας, ψηφιακές γνώσεις⁽⁸⁾, γνώση ξένων γλωσσών, κριτική σκέψη, συμπεριλαμβανομένων των γνώσεων χειρισμού ηλεκτρονικών εργαλείων και μέσωσ επικοινωνίας, και δεξιότητες που να ανταποκρίνονται στις αυξανόμενες ανάγκες, για παράδειγμα οι ανάγκες της πράσινης οικονομία καθώς και οι ανάγκες στον ψηφιακό τομέα και τον τομέα της υγείας.

Η ποιότητα των μαθησιακών αποτελεσμάτων πρέπει να ενισχύεται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής. Ενώ στην πλειοψηφία τους τα κράτη μέλη έχουν θέσει σε εφαρμογή ολοκληρωμένες στρατηγικές διά βίου μάθησης, όλες οι χώρες θα πρέπει να αναπτύξουν τέτοιες στρατηγικές και να διασφαλίσουν τη διαπερατότητα μεταξύ των διαφόρων μορφών και επιπέδων μάθησης καθώς και μεταξύ της εκπαίδευσης και κατάρτισης και της εργασίας. Αυτό απαιτεί συνεχείς προσπάθειες συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων μαθησιακών τομέων καθώς και μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ενδιαφερόμενων φορέων.

Η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ) αποτελεί το σημείο εκκίνησης και ένα από τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την αύξηση της επάρκειας σε βασικές ικανότητες, αλλά αντιμετωπίζει διπλή πρόκληση: διεύρυνση της πρόσβασης και βελτίωση της ποιότητας. Η παροχή υπηρεσιών για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών είναι ιδιαίτερα προβληματική σε ορισμένες χώρες. Όπως προτείνεται στο ποιοτικό πλαίσιο για την ΠΕΦ που ανέπτυξαν εμπειρογνώμονες των κρατών μελών κατά τη διάρκεια του προηγούμενου κύκλου εργασιών, τα κυριότερα θέματα για τις μελλοντικές εργασίες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη βελτίωση της πρόσβασης, με ιδιαίτερη έμφαση στους μειονεκτούντες, τον επαγγελματισμό του προσωπικού και την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης, τα προγράμματα σπουδών, τη χρηματοδότηση και τα συστήματα παρακολούθησης.

Έχουν θεσπιστεί μέτρα με σκοπό τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου από όλα τα κράτη μέλη, αλλά τα μέτρα αυτά δεν συνιστούν πάντοτε συνολική στρατηγική, όπως απαιτείται από τη σύσταση του Συμβουλίου του 2011⁽⁹⁾, ή ισοδύναμη τεκμηριωμένη πολιτική. Η επιτυχημένη αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτεί μακροχρόνια δέσμευση και διατομεακή συνεργασία, με έμφαση στο κατάλληλο μείγμα μέτρων πρόληψης, έγκαιρης παρέμβασης και αντιστάθμισης. Οι σχολικές πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου θα πρέπει να περιλαμβάνουν συνεργατικές προσεγγίσεις, την ενεργό ανάμειξη των γονέων, τη σύμπραξη με εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς και την τοπική κοινότητα, μέτρα για τη στήριξη της ευεξίας των μαθητών και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες προσανατολισμού και παροχής συμβουλών, εξασφαλίζοντας για κάθε μαθητή ισότητα ευκαιριών πρόσβασης, συμμετοχής και ωφέλειας από εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και δίνοντας τη δυνατότητα σε όλους τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν πλήρως το δυναμικό τους.

Τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να ενισχύουν την οικονομία της γνώσης και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις απαιτήσεις της μεταβαλλόμενης κοινωνίας και αγοράς εργασίας, βελτιώνοντας τις δεξιότητες και το ανθρώπινο κεφάλαιο της Ευρώπης και ενισχύοντας τη συμβολή της στην οικονομική ανάπτυξη. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι ο εκσυγχρονισμός επικεντρώνεται σε συνέργειες μεταξύ της εκπαίδευσης, της έρευνας, της καινοτομίας και της απασχόλησης, μέσω της διασύνδεσης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των τοπικών κοινοτήτων και περιφερειών, της εφαρμογής καινοτόμων προσεγγίσεων για τη βελτίωση της καταλληλότητας των προγραμμάτων σπουδών, περιλαμβανομένης της χρήσης τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ), της βελτίωσης της μετάβασης στην απασχόληση και της ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας. Καίτοι η μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και η αύξηση των ποσοστών αποφοίτησης εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση για πολλά κράτη μέλη, κυρίως μεταξύ των μειονεκτούσων ομάδων, αποτελεί προτεραιότητα η ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι όλες οι μορφές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχουν στους σπουδαστές κατάλληλες υψηλού επιπέδου γνώσεις και δεξιότητες που τους προετοιμάζουν για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση πρέπει επίσης να συμβάλλει στην προετοιμασία των σπουδαστών για ενεργό συμμετοχή στα κοινά με ανοικτή στάση και κριτική σκέψη, καθώς και να στηρίζει την προσωπική ανέλιξη, εκτελώντας ταυτόχρονα στο αθέρατο το καθήκον της για μετάδοση και παραγωγή γνώσεων.

⁽⁸⁾ Η απόκτηση ψηφιακών ικανοτήτων υπερβαίνει τις απλές δεξιότητες ΤΠΕ και περιλαμβάνει την ασφαλή, συνεργατική και δημιουργική χρήση των ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένου του προγραμματισμού.

⁽⁹⁾ Το Ηνωμένο Βασίλειο καταψήφισε την εν λόγω σύσταση.

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη των κατάλληλων δεξιοτήτων. Οι πτυχιούχοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εμφανίζουν ήδη ικανοποιητικά ποσοστά απασχόλησης στα περισσότερα κράτη μέλη. Αυτό οφείλεται μεταξύ άλλων στα μέτρα με στόχο να βελτιωθούν οι επιδόσεις, η ποιότητα και η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα οποία ελήφθησαν κατά την περίοδο 2011-2014 για την υλοποίηση των στόχων που καθορίστηκαν στο ανακοινωθέν της Μπριζ το 2010, στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κοπεγχάγης. Θα πρέπει να ακολουθήσουν περαιτέρω μεταρρυθμίσεις, σύμφωνα με τους μεσοπρόθεσμους στόχους που καθορίστηκαν στα συμπεράσματα της Ρίγας στις 22 Ιουνίου 2015 (βλέπε παράρτημα). Η ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων θα πρέπει να επιδιωχθεί μέσω της περαιτέρω προαγωγής όλων των μορφών μάθησης στον χώρο εργασίας, όπως οι περιοδοί πρακτικής άσκησης, οι μαθητείες και τα μεικτά συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της ενίσχυσης της «ευρωπαϊκής συμμαχίας για θέσεις μαθητείας», της περαιτέρω ανάπτυξης συμπράξεων με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και με την ενίσχυση της πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να ενισχυθεί η αρχική εκπαίδευση και η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και μεντόρων στον τομέα της ΕΕΚ, μεταξύ άλλων μέσω τοποθετήσεων σε επιχειρήσεις και στη βιομηχανία ώστε να ενημερώνονται για τις εξελίξεις στον τομέα.

Η εκπαίδευση των ενηλίκων αποτελεί τη βάση για την αναβάθμιση ή τον αναπροσανατολισμό των δεξιοτήτων, την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και την κοινωνική συνοχή. Οι πρόσφατες έρευνες ⁽¹⁰⁾ που κατέδειξαν τα χαμηλά επίπεδα βασικών δεξιοτήτων των ενηλίκων, μαζί με τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης στις ανάγκες σε δεξιότητες και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, καθιστούν αναγκαία την ενίσχυση της εφαρμογής του ανανεωμένου ευρωπαϊκού θεματολογίου για την εκπαίδευση των ενηλίκων. Οι προτεραιότητες θα πρέπει να περιλαμβάνουν την αποτελεσματικότερη διαχείριση, σημαντικές αυξήσεις της προσφοράς και της συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα, πιο ευέλικτη προσφορά, ευρύτερη πρόσβαση, στενότερη παρακολούθηση και καλύτερη διασφάλιση ποιότητας (βλέπε παράρτημα). Η εκπαίδευση των ενηλίκων παρέχει σε πρόσφατα αφιχθέντες μετανάστες και άτομα από οικογένειες μεταναστών την ευκαιρία για περαιτέρω εκπαίδευση ή επανακατάρτιση και αυξάνει τις ευκαιρίες για την είσοδο των ατόμων αυτών στην αγορά εργασίας και την κοινωνική τους ένταξη.

2.2. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι σημαντικές για την προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας, της αποφυγής διακρίσεων και των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη

Η ανισότητα βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 30 ετών στις περισσότερες χώρες της ΕΕ και του ΟΟΣΑ και αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, δεδομένου ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα τείνουν να αναπαράγουν τις υπάρχουσες κοινωνικοοικονομικές δομές. Επομένως, αποτελεί προτεραιότητα να σπάσει ο φαύλος κύκλος των χαμηλών προσόντων που διαιωνίζονται από γενιά σε γενιά. Στην πλειονότητά τους τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για να βελτιωθεί η πρόσβαση των μειονεκτούντων ατόμων στην εκπαίδευση. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό χάσμα και η πρόσβαση σε καλής ποιότητας εκπαίδευση και κατάρτιση, αρχής γενομένης από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, εξακολουθεί να είναι προβληματική σε αρκετά μέρη της ΕΕ. Χρειάζεται αποτελεσματική δράση για να ληφθεί υπόψη η διαφορετικότητα σε όλες τις μορφές της και για να εξασφαλιστεί η παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλους, με έμφαση στις ομάδες μειονεκτούντων ατόμων, όπως εκπαιδευόμενοι με ειδικές ανάγκες, πρόσφατα αφιχθέντες μετανάστες, άτομα από οικογένειες μεταναστών και Ρομά. Οι «Έγγραφοι για τη Νεολαία» θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως (π.χ. για την ένταξη στην αγορά εργασίας, τη δημιουργία θέσεων μαθητείας και την εκπαίδευση και κατάρτιση δεύτερης ευκαιρίας).

Πρέπει να αντιμετωπισθούν οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, οι οποίες οφείλονται μεταξύ άλλων στη διαιώνιση των στερεοτύπων, καθώς και οι διαφορές των εκπαιδευτικών επιλογών λόγω φύλου. Ο εκφοβισμός, η παρενόχληση και η βία στο μαθησιακό περιβάλλον —συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που σχετίζονται με το φύλο— δεν μπορούν να γίνουν ανεκτά. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι εκπαιδευτικοί, οι εκπαιδευτές, οι διευθύνοντες σχολείο και το λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό πρέπει να διαδέχονται τα μέσα και την υποστήριξη ώστε οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να απολαμβάνουν στο μαθησιακό περιβάλλον τις αξίες της ένταξης, της ισότητας, της ισότητας, της αποφυγής διακρίσεων και της δημοκρατικής συμμετοχής στα κοινά. Ανοικτοί μαθησιακοί χώροι, όπως οι δημόσιες βιβλιοθήκες, τα ανοικτά κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων και τα ανοικτά πανεπιστήμια, θα πρέπει να ενισχυθούν ως μέσο προώθησης της κοινωνικής ένταξης.

Οι υπουργοί Παιδείας, στη Δήλωση του Παρισιού της 17ης Μαρτίου 2015, ζήτησαν να αναληφθεί δράση σε όλα τα επίπεδα, ώστε να ενισχυθεί ο ρόλος της εκπαίδευσης στην προαγωγή της συμμετοχής στα κοινά και των κοινών αξιών της ελευθερίας, της ανεκτικότητας και της αποφυγής διακρίσεων, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στην υποστήριξη των νέων ώστε να γίνουν υπεύθυνα, ανοιχτόμυαλα και ενεργά μέλη της πολυπολιτισμικής κοινωνίας μας ⁽¹¹⁾. Η εκπαίδευση είναι σημαντική για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης και ριζοσπαστικοποίησης. Η υλοποίηση της Δήλωσης αποτελεί βασική προτεραιότητα στο νέο κύκλο εργασιών. Θα λάβει τη μορφή κοινής ανάλυσης, συνεδριάσεων αμοιβαίας μάθησης, διάδοσης ορθών πρακτικών και συγκεκριμένων μέτρων χρηματοδοτούμενων από το πρόγραμμα Erasmus+, σύμφωνα με τους τέσσερις τομείς που καθορίζονται στη Δήλωση: i) μέριμνα ώστε τα παιδιά και οι νέοι να αποκτούν κοινωνικές, πολιτικές και διαπολιτισμικές ικανότητες μέσω της προαγωγής των δημοκρατικών αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης των διακρίσεων, καθώς και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά· ii) ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της

⁽¹⁰⁾ Βλέπε ιδίως την έρευνα του ΟΟΣΑ για τις δεξιότητες των ενηλίκων, που διεξήχθη στο πλαίσιο του προγράμματος διεθνούς αξιολόγησης των ικανοτήτων των ενηλίκων (PIAAC).

⁽¹¹⁾ Η μη τυπική εκπαίδευση είναι σημαντική για την προώθηση της κοινωνικής και δημοκρατικής συμμετοχής των νέων, η οποία αποτελεί προτεραιότητα στο πλαίσιο της ΕΕ για τη συνεργασία στον τομέα της νεολαίας (βλέπε έκθεση της ΕΕ για τη νεολαία, 2015).

εξοικείωσης με τα μέσα επικοινωνίας· iii) προώθηση της εκπαίδευσης των μειονεκτούντων παιδιών και νέων, και iv) προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου μέσω όλων των μορφών μάθησης σε συνεργασία με άλλες συναφείς πολιτικές και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς.

Η σημασία των προαναφερθέντων τομέων δράσης ενισχύεται από τη σημερινή εισροή μεταναστών στην Ευρώπη. Η άφιξη ατόμων με διαφορετικό υπόβαθρο δημιουργεί μια πρόκληση για τον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και τους σχετικούς φορείς σε ολόκληρη την Ευρώπη. Για όσους μετανάστες παραμένουν στις χώρες μας, η ένταξή τους στην εκπαίδευση και την κατάρτιση είναι ιδιαίτερα σημαντικό βήμα προς την κοινωνική τους ένταξη, την απασχολησιμότητα, την επαγγελματική και την προσωπική ολοκλήρωση και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά. Στο πλαίσιο αυτό, η διευκόλυνση της πραγματικής εκμάθησης της γλώσσας ή των γλωσσών της χώρας υποδοχής αποτελεί πρώτη προτεραιότητα. Επιπλέον, η επιτυχής ένταξη των μεταναστών εξαρτάται και από την απόκτηση διαπολιτισμικών δεξιοτήτων από τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές, τους διευθυντές σχολείων, άλλα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού, τους εκπαιδευόμενους και τους γονείς ώστε να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη ικανότητα για την αντιμετώπιση της πολιτισμικής πολυμορφίας στο μαθησιακό περιβάλλον. Η ευρωπαϊκή διάσταση της μετανάστευσης αποδεικνύει τη σημασία της πλήρους στήριξης των δράσεων ένταξης των κρατών μελών, π.χ. μέσω κοινής ανάλυσης, συνεδριάσεων αμοιβαίας μάθησης και της διάδοσης ορθών πρακτικών.

2.3. Η κατάλληλη και υψηλής ποιότητας μάθηση απαιτεί...

Ενεργητικότερη χρήση καινοτόμων παιδαγωγικών μεθόδων και εργαλείων για την ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων: Η εκπαίδευση και η κατάρτιση —σε όλα τα επίπεδα— μπορούν να επωφεληθούν από την εισαγωγή δοκιμασμένων καινοτόμων παιδαγωγικών πρακτικών και διδακτικών εργαλείων που έχουν αποδείξει την ικανότητά τους να συμβάλουν απτά σε μια ανοικτή και συμμετοχική διαδικασία μάθησης για εκπαιδευόμενους από διαφορετικούς ορίζοντες. Αρκετά κράτη μέλη αναφέρουν πρωτοβουλίες για την αύξηση των ψηφιακών ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευομένων ενώ το ένα τρίτο έχει θεσπίσει εθνικές στρατηγικές για την ψηφιοποίηση της εκπαίδευσης. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν τεράστιες προκλήσεις. Οι κοινωνίες γίνονται όλο και πιο ψηφιακές, γεγονός που αυξάνει τη ζήτηση για ψηφιακές γνώσεις. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση πρέπει να ανταποκριθούν σε αυτή την ανάγκη, πράγμα που απαιτεί επενδύσεις σε υποδομές, οργανωτικές αλλαγές, ψηφιακές συσκευές και ψηφιακές γνώσεις των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών, των διευθυντών σχολείων και άλλων μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού, καθώς και τη δημιουργία ψηφιακών (και ανοικτών) εκπαιδευτικών μέσων και εκπαιδευτικού λογισμικού υψηλής ποιότητας. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση πρέπει να αξιοποιήσουν τις νέες εξελίξεις στον τομέα των ΤΠΕ και να υιοθετήσουν καινοτόμες και δυναμικές παιδαγωγικές διαδικασίες που βασίζονται σε συμμετοχικές μεθόδους και την εκτέλεση σχεδίων. Τα ανοικτά μαθησιακά περιβάλλοντα, όπως οι δημόσιες βιβλιοθήκες, τα ανοικτά κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων και τα ανοικτά πανεπιστήμια, μπορούν να συμβάλουν στη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών κλάδων, μεταξύ άλλων υπέρ των μειονεκτούντων.

Ευρεία υποστήριξη των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών, των διευθυντών σχολείων και άλλων μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού, που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εξασφάλιση της επιτυχίας των εκπαιδευομένων και στην εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής: Πολλά κράτη μέλη αναφέρουν ότι εφαρμόζουν μέτρα για τη βελτίωση της κατάρτισης των εκπαιδευτικών και τονίζουν ότι η αρχική εκπαίδευση και η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών θα πρέπει να είναι κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο στόχο και να αφορούν συγχρόνως την ύλη, τις παιδαγωγικές μεθόδους και τις πρακτικές. Αποτελεί προτεραιότητα η εξασφάλιση εκπαιδευτικού προσωπικού, σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, εφοδιασμένου με ισχυρές παιδαγωγικές δεξιότητες και ικανότητες, βασισμένες σε αξιόπιστη έρευνα και πρακτική. Το προσωπικό θα πρέπει να είναι εκπαιδευμένο ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει τις ατομικές ανάγκες των εκπαιδευομένων και το διαφορετικό κοινωνικό, πολιτιστικό, οικονομικό και γεωγραφικό τους υπόβαθρο, να προλαμβάνει την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και να χρησιμοποιεί καινοτόμες παιδαγωγικές μεθόδους και εργαλεία ΤΠΕ με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να λαμβάνει υποστήριξη κατά την ανάληψη καθηκόντων στην αρχή της σταδιοδρομίας του.

Οι ελλείψεις προσωπικού επηρεάζουν ολοένα και περισσότερο την ποιότητα της εκπαίδευσης σε πολλές χώρες, ενώ το ενδιαφέρον για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού φθίνει σημαντικά. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για τη βελτίωση της ελκυστικότητας και του κύρους του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού⁽¹²⁾. Απαιτούνται ολοκληρωμένες μακροπρόθεσμες πολιτικές για να εξασφαλιστεί η επιλογή των πλέον κατάλληλων υποψηφίων και ελκυστικές ευκαιρίες σταδιοδρομίας για τους εκπαιδευτικούς, με σκοπό μεταξύ άλλων να αντιμετωπισθούν οι υφιστάμενες ισχυρές προκαταλήψεις λόγω φύλου.

Διευκόλυνση της μαθησιακής κινητικότητας σε όλα τα επίπεδα: Ο πρώτος πίνακας αποτελεσμάτων για την κινητικότητα (2014), ο οποίος καταρτίστηκε κατόπιν της σύστασης του Συμβουλίου του 2011 για τη μαθησιακή κινητικότητα, αποκαλύπτει ότι το περιβάλλον της μαθησιακής κινητικότητας διαφέρει σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των κρατών μελών, ενώ εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά εμπόδια σε ό,τι αφορά την ενημέρωση, την υποστήριξη των σπουδαστών και την αναγνώριση. Θα πρέπει να προσδιορισθούν και να εφαρμοσθούν μέτρα για τη διαφάνεια, τη διασφάλιση της ποιότητας και την επικύρωση και αναγνώριση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων. Χρειάζονται καλύτερα δεδομένα για την παρακολούθηση της κινητικότητας.

Η υποστήριξη της διεθνοποίησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης θα εξακολουθήσει να αποτελεί προτεραιότητα, μέσω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας με άλλες περιοχές του κόσμου για τη διασφάλιση της ποιότητας και την προώθηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, της ανάπτυξης στρατηγικών συμπράξεων και κοινών προγραμμάτων σπουδών και της προώθησης της κινητικότητας των σπουδαστών, του διδακτικού προσωπικού και των ερευνητών, καθώς και μέσω της διευκόλυνσης της χρήσης επαγγελματικών προσόντων που έχουν αποκτηθεί εκτός της ΕΕ.

⁽¹²⁾ Μέτρα πολιτικής για τη βελτίωση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού στην Ευρώπη, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013).

Ενισχυμένα και απλουστευμένα εργαλεία διαφάνειας και αναγνώρισης της ΕΕ, και μεγαλύτερη συνέργεια μεταξύ τους: Τα εργαλεία διαφάνειας και αναγνώρισης είναι καθοριστικά για την κινητικότητα, την απασχολησιμότητα και τη διά βίου μάθηση. Ορισμένα από αυτά, όπως το Europass, χρησιμοποιούνται ευρέως. Προκειμένου να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη διαφάνεια, τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων τα οποία συνδέονται με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ). Αρκετά κράτη μέλη εφαρμόζουν το ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET), το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EQAVET) και το πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων του Ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (QF-EHEA).

Οι μελλοντικές εργασίες θα πρέπει να προωθήσουν την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, καθώς και να διευκολύνουν τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα των επαγγελματικών προσόντων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Όσον αφορά τους νεοαφιχθέντες μετανάστες, τα υφιστάμενα μέσα διαφάνειας θα μπορούσαν επίσης να βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση στην ΕΕ επαγγελματικών προσόντων που έχουν αποκτηθεί στο εξωτερικό και αντιστρόφως. Η κατάλληλη αναγνώριση και επικύρωση μπορεί να ενθαρρύνει τη χρήση ανοικτών και καινοτόμων μαθησιακών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων πρακτικών που χρησιμοποιούν ψηφιακή τεχνολογία.

Οι μελλοντικές εργασίες θα πρέπει επίσης να επικεντρωθούν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) και των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων (ΕΘΠΕΠ) και στην περαιτέρω ανάπτυξη του ΕΠΕΠ προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια και η συγκρισιμότητα των επαγγελματικών προσόντων. Η χρήση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων και των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων μπορούν να στηρίξουν υφιστάμενες πρακτικές αναγνώρισης και, συνεπώς, να διευκολύνουν τη διαδικασία αναγνώρισης.

Μετά από μια πρώτη αξιολόγηση των επιπτώσεων, θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην απλούστευση και τον εξορθολογισμό των υφιστάμενων μέσων της ΕΕ όπως εργαλεία, δικτυακές πύλες και άλλες υπηρεσίες σχετικές με τις δεξιότητες και τα προσόντα που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, ώστε να ενισχυθεί η προβολή τους.

Κάλυψη του επενδυτικού κενού: Οι αποδοτικές επενδύσεις στην ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση συνιστούν πηγή βιώσιμης ανάπτυξης. Ωστόσο, αφότου ξέσπασε η κρίση, η δημοσιονομική λιτότητα συνεχίζεται και πολλά κράτη μέλη προέβησαν σε περικοπές —σε πραγματικές τιμές— των δαπανών εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ως εκ τούτου, φαίνεται αναγκαίο να υποστηριχθούν τα κράτη μέλη προκειμένου να σχεδιάσουν μεταρρυθμίσεις που θα εξασφαλίζουν αποτελεσματικότερα την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, σε ευρύ κοινωνικό πλαίσιο. Το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη, το πρόγραμμα Erasmus+, τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων και του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», μπορούν να συμβάλουν στην τόνωση των επενδύσεων και να στηρίξουν τις προτεραιότητες του πλαισίου «ΕΚ 2020» διασφαλίζοντας συγχρόνως ισχυρή διασύνδεση με συναφείς πολιτικές.

3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μετά την κοινή έκθεση του 2012, η διαχείριση του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020» βελτιώθηκε, ιδίως με την αποτελεσματικότερη συγκέντρωση στοιχείων (Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης) και την ενίσχυση του επιχειρησιακού χαρακτήρα των ομάδων εργασίας καθώς και με την ανάπτυξη τακτικών βημάτων ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των βασικών ενδιαφερομένων, όπως το φόρουμ «Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Νεολαία». Η αξιολόγηση δείχνει ότι υπάρχει συναίνεση ως προς την ακόλουθη προσέγγιση για τον επόμενο κύκλο εργασιών:

- Τα **ισχυρά αναλυτικά στοιχεία και η παρακολούθηση της πρόόδου** έχουν κείρια σημασία για την αποτελεσματικότητα του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020», και θα επιτευχθούν σε συνεργασία με την Eurostat, το δίκτυο Ευρυδική, το CEDEFOP, τον ΟΟΣΑ και άλλους οργανισμούς.
- Η απλοποίηση και ο **εξορθολογισμός των εκθέσεων** εντός του πλαισίου «ΕΚ 2020» εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα και σε αυτό θα βοηθήσει η παράταση του κύκλου εργασιών σε 5 έτη. Θα γίνει βέλτιστη χρήση των αναλυτικών και ενημερωμένων δεδομένων και των αριθμητικών στοιχείων που παρέχονται, για παράδειγμα, μέσω του δικτύου Ευρυδική και του Cedefop (ReferNet). Επιπλέον, στα ανά χώρα κεφάλαια της έκθεσης παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, θα λαμβάνονται επίσης υπόψη ενημερωμένα εθνικά δεδομένα, εφόσον είναι μεθοδολογικά ορθά.
- Η **στενότερη διασύνδεση εκπαίδευσης, επιχειρήσεων και έρευνας, καθώς και η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών** θα ενισχύσουν τον αντίκτυπο του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020» και την ικανότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων να αυξήσουν το δυναμικό καινοτομίας της Ευρώπης. Οι «συμμαχίες γνώσης», οι «τομεακές συμμαχίες δεξιοτήτων» στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» αποτελούν παραδείγματα προς μίμηση σε αυτόν τον τομέα. Η επαφή με τους ενδιαφερόμενους φορείς θα ενισχυθεί επίσης μέσα από το φόρουμ «Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Νεολαία», το Ευρωπαϊκό φόρουμ Πανεπιστημίων-Επιχειρήσεων, το φόρουμ ΕΕΚ-Επιχειρήσεων και άλλα θεματικά φόρουμ στα κράτη μέλη. Η συνεργασία με την ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών και τους Ευρωπαϊούς κοινωνικούς εταίρους θα συνεχιστεί, ώστε να καταστεί εφικτή η βέλτιστη χρήση της εμπειρογνομοσύνης τους και της ικανότητάς τους για καλύτερη προβολή του θέματος.

Τα εργαλεία του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020» έχουν αποδείξει την αξία τους, αλλά δεν ήταν πάντοτε αποτελεσματικό σε εθνικό επίπεδο, λόγω ιδίως της έλλειψης συγχρονισμού των δραστηριοτήτων, αδυναμιών στον τομέα της διάδοσης των αποτελεσμάτων και χαμηλών επιπέδων εθνικής συνειδητοποίησης ως προς τη χρησιμότητα των αποτελεσμάτων. Η εργαλειοθήκη του πλαισίου «ΕΚ 2020» θα ενισχυθεί:

- Για να βελτιωθούν η διαφάνεια και η συνοχή των δραστηριοτήτων του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020», η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη (συμπεριλαμβανομένης της τριόγκας των Προεδριών του Συμβουλίου) θα εκπονήσει ένα **ενδεικτικό κυλιόμενο πρόγραμμα εργασιών «ΕΚ 2020»** που θα περιλαμβάνει και θα παρουσιάζει συνοπτικά και με σαφήνεια τις κυριότερες δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις αμοιβαίας μάθησης που προβλέπονται στο πλαίσιο των άτυπων συνεδριάσεων ανωτέρων υπαλλήλων, δηλαδή τις συνεδριάσεις των Γενικών Διευθυντών που είναι αρμόδιοι για τα σχολεία, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την τριτοβάθμια εκπαίδευση («συνεδριάσεις των ΓΔ»), τις συνεδριάσεις της ομάδας υψηλού επιπέδου για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τις ομάδες «ΕΚ 2020», τη συμβουλευτική ομάδα για το ΕΠΕΠ και τη μόνιμη ομάδα για τους δείκτες και τα κριτήρια αξιολόγησης.
- Από το 2016 μια νέα γενιά **ομάδων εργασίας** ⁽¹³⁾ θα ασχοληθεί με τα **συγκεκριμένα θέματα** του πλαισίου «ΕΚ 2020» τα οποία αναφέρονται στο παράρτημα. Οι εντολές τους θα προταθούν από την Επιτροπή και θα προσαρμοστούν ανάλογα με τις παρατηρήσεις που θα διατυπωθούν από τα κράτη μέλη, ιδίως μέσω της Επιτροπής Παιδείας. Οι ομάδες αυτές θα υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις στις αρμόδιες άτυπες ομάδες ανωτέρων υπαλλήλων (π.χ. τις συνεδριάσεις των ΓΔ και την ομάδα υψηλού επιπέδου για την εκπαίδευση και την κατάρτιση) οι οποίες θα παρέχουν καθοδήγηση και στην Επιτροπή Παιδείας που θα υποβάλλει τα σχετικά αποτελέσματα στο Συμβούλιο. Θα ενθαρρυνθούν καινοτόμες μέθοδοι εργασίας και τα αποτελέσματα των εργασιών των ομάδων θα διαδίδονται καλύτερα ώστε να καταστεί δυνατή η πραγματική ανταλλαγή γνώσεων και να διευκολυνθούν οι εργασίες παρακολούθησης.
- **Οι δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης του «ΕΚ 2020»**, οι οποίες συνήθως διεξάγονται στο πλαίσιο των ομάδων εργασίας, θα ενισχυθούν και θα δώσουν τη δυνατότητα στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα να εργάζονται σε ομάδες. **Οι αξιολογήσεις από ομοτίμους**, που διοργανώνονται κατ' εφαρμογή της κοινής έκθεσης του 2012 σε εθελοντική βάση και επικεντρώνονται στις συγκεκριμένες προκλήσεις που αντιμετωπίζει κάθε χώρα, έχουν αποδειχθεί χρήσιμες στο πλαίσιο των άτυπων συνεδριάσεων των ΓΔ, αλλά απαιτούν περισσότερη προετοιμασία και διαδραστικό διάλογο. Η εξατομικευμένη **παροχή συμβουλών από ομοτίμους** μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να στηρίξει συγκεκριμένο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων ⁽¹⁴⁾.
- Η **διάδοση των ορθών πρακτικών** και των διδαγμάτων, χρησιμοποιώντας, ενδεχομένως, στοιχεία διαθέσιμα σε παγκόσμιο επίπεδο, θα ενισχυθεί μέσω της διοργάνωσης θεματικών εκδηλώσεων, ανταλλαγών εκμάθησης πολιτικών και κάθε άλλου συστήματος μεταφοράς και ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με το τι είναι αποτελεσματικό στον τομέα της εκπαίδευσης. Για να διευκολυνθεί η αποτελεσματική εφαρμογή ορισμένων σημαντικών πορισμάτων του πλαισίου «ΕΚ 2020» από τους αρμόδιους φορείς στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διάδοση των βασικών μηνυμάτων στις επίσημες γλώσσες της ΕΕ, ανάλογα με τα διαθέσιμα μέσα. Επιπλέον, οι μηχανισμοί διάδοσης θα περιληφθούν στις εντολές των ομάδων εργασίας του πλαισίου «ΕΚ 2020» και θα εγγραφούν στο κυλιόμενο πρόγραμμα εργασίας.
- Η **έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης**, που ευθυγραμμίζεται χρονικά με το ευρωπαϊκό εξάμηνο και παρέχει ενημερωμένα θεματικά και ανά χώρα στοιχεία, θα χρησιμοποιείται συστηματικά για την τροφοδότηση των πολιτικών συζητήσεων στο επίπεδο του Συμβουλίου καθώς και των συζητήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα προβλήματα και τις μεταρρυθμίσεις του εκπαιδευτικού τομέα.
- Θα αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες του **προγράμματος Erasmus+** προκειμένου να αυξηθεί ο αντίκτυπος των εργαλείων του πλαισίου «ΕΚ 2020», μεταξύ άλλων αναθέτοντας την προετοιμασία πειραματικών δράσεων στις ομάδες εργασίας και χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που συγκεντρώνονται από «άριστα» σχέδια.
- Ενώ έχουν γίνει θετικά βήματα για την προώθηση της συνεργασίας σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης με την Επιτροπή Απασχόλησης στη συνέχεια της κοινής έκθεσης του 2012, υπάρχουν ακόμη περιθώρια για την εξέταση τρόπων βελτίωσης και καλύτερης διάρθρωσης αυτής της σχέσης, μεταξύ άλλων ενθαρρύνοντας μια πιο τεκμηριωμένη συζήτηση σχετικά με θέματα ανθρωπίνου κεφαλαίου σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου (EPSCO) της 9ης Μαρτίου 2015.
- Ενίσχυση της συνεργασίας τόσο στο πλαίσιο του Συμβουλίου Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού όσο και με άλλες συνθέσεις του Συμβουλίου.

⁽¹³⁾ Αυτές οι ομάδες εργασίας —τις οποίες η Επιτροπή συνέστησε για πρώτη φορά στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010» με σκοπό την εφαρμογή της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στην εκπαίδευση και την κατάρτιση— προσφέρουν το πλαίσιο για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στους εν λόγω τομείς. Συγκεντρώνουν σε εθελοντική βάση εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη.

⁽¹⁴⁾ Η παροχή συμβουλών από ομοτίμους είναι ένα μέσο που φέρνει σε επαφή, εθελοντικά και με διαφάνεια, επαγγελματίες ομολόγους από μικρό αριθμό εθνικών διοικήσεων για την παροχή εξωτερικών συμβουλών σε χώρες που βρίσκονται σε διαδικασία σημαντικών πολιτικών μεταρρυθμίσεων. Στόχος αυτού του μέσου είναι να υπερβεί την απλή ανταλλαγή πληροφοριών και να προσφέρει ένα πλαίσιο για την εξεύρεση λύσεων σε εθνικά προβλήματα στο πλαίσιο συμμετοχικής διαδικασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η ενδιάμεση αξιολόγηση επιβεβαίωσε τους τέσσερις **στρατηγικούς στόχους** του πλαισίου «ΕΚ 2020» που όρισε το Συμβούλιο το 2009 και συγκεκριμένα:

1. Πραγματική υλοποίηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας·
2. Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης·
3. Προαγωγή της ισότητας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά·
4. Ενίσχυση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας καθώς και της επιχειρηματικότητας, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στο πλαίσιο αυτών των στρατηγικών στόχων, η αξιολόγηση υπογράμμισε τον κοινό στόχο των κρατών μελών που είναι ο εξορθολογισμός των τομέων προτεραιότητας για ανάληψη δράσης. Ο ακόλουθος πίνακας προτείνει μείωση των **τομέων προτεραιότητας** από 13 σε 6. Ο κάθε ένας από αυτούς τους τομείς μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη ενός ή περισσότερων στρατηγικών στόχων για την περίοδο έως το 2020, συνάδει πλήρως με τις συνολικές πολιτικές προτεραιότητες της ΕΕ και συμβάλλει στην υλοποίησή τους.

Στον παρακάτω πίνακα, οι τομείς προτεραιότητας παρατίθενται με τη μορφή **συγκεκριμένων θεμάτων**, ικανοποιώντας αίτημα του Συμβουλίου για μια πιο συγκεκριμένη παρουσίαση των θεμάτων που θα αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικών εργασιών. Οι εν λόγω τομείς θα παρακολουθούνται μέσω των μεθόδων εργασίας του πλαισίου «ΕΚ 2020» και της εργαλειοθήκης του. Οι τομείς αυτοί i) συνιστούν κοινή πρόκληση για τα κράτη μέλη· και ii) η αντιμετώπισή τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο προσφέρει προστιθέμενη αξία. Τα συγκεκριμένα θέματα θα αποτελέσουν τη βάση για τις εντολές της επόμενης γενιάς ομάδων εργασίας του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020».

Τα κράτη μέλη θα επιλέγουν, ανάλογα με τις εθνικές τους προτεραιότητες, τους τομείς και τα θέματα εργασίας και συνεργασίας στα οποία επιθυμούν να συμμετάσχουν.

Τομείς προτεραιότητας	Συγκεκριμένα θέματα
<p>1 Κατάλληλες και υψηλής ποιότητας γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτώνται μέσω της διά βίου μάθησης, με έμφαση στα μαθησιακά αποτελέσματα και με στόχο την απασχολησιμότητα, την καινοτομία, την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και την ευημερία του πολίτη</p>	<p>i) Αύξηση των στοχευμένων δράσεων για την καταπολέμηση του χαμηλού επιπέδου των βασικών ικανοτήτων σε όλη την Ευρώπη, σε τομείς όπως η γλώσσα, η γραφή και ανάγνωση, τα μαθηματικά, οι φυσικές επιστήμες και οι ψηφιακές γνώσεις</p> <p>ii) Απόκτηση περισσότερων εγκάρσιων δεξιοτήτων και βασικών ικανοτήτων, σύμφωνα με το πλαίσιο αναφοράς σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση, ιδίως ψηφιακών και γλωσσικών ικανοτήτων και επιχειρηματικότητας</p> <p>iii) Επανεκκίνηση και συνέχιση των στρατηγικών διά βίου μάθησης και κατάλληλη αντιμετώπιση των φάσεων μετάβασης στην εκπαίδευση και κατάρτιση, ευνοώντας παράλληλα, με ποιοτική καθοδήγηση, τη μετάβαση προς και μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης ενηλίκων, περιλαμβανομένης της ανεπίσημης και της άτυπης μάθησης, καθώς και τη μετάβαση από την εκπαίδευση και την κατάρτιση στην εργασία</p> <p>iv) Προώθηση γενικευμένης και ισότιμης πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, ιδίως για τους μειονεκτούντες και προαγωγή του Πλαισίου Ποιότητας στον τομέα αυτόν</p> <p>v) Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου υποστηρίζοντας στρατηγικές στο σχολικό περιβάλλον που προωθούν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς με γνώμονα τον εκπαιδευόμενο, ενθαρρύνοντας τις δυνατότητες «δευτέρης ευκαιρίας» και προωθώντας ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον και αποτελεσματικές παιδαγωγικές μεθόδους</p> <p>vi) Μεγαλύτερη συνάφεια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την κοινωνία, μέσω ιδίως της καλύτερης κατανόησης και πρόβλεψης των αναγκών και των επιδόσεων της αγοράς εργασίας, π.χ. παρακολουθώντας τη σταδιοδρομία των πτυχιούχων, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών, παρέχοντας δυνατότητες μάθησης στο εργασιακό περιβάλλον και εντείνοντας τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και εργοδοτών</p>

	Τομείς προτεραιότητας	Συγκεκριμένα θέματα
2	Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, ισότητα, ισοτιμία, αποφυγή διακρίσεων και προαγωγή των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη	<ul style="list-style-type: none"> vii) Εφαρμογή των μεσοπρόθεσμων στόχων της Ρίγας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) (βλέπε λεπτομέρειες στο τέλος του κειμένου), με παράλληλη ενίσχυση της Ευρωπαϊκής συμμαχίας για θέσεις μαθητείας και έγκαιρη πρόβλεψη των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες viii) Υλοποίηση του ανανεωμένου Ευρωπαϊκού θεματολογίου για την εκπαίδευση των ενηλίκων (βλέπε λεπτομέρειες στο τέλος του κειμένου) <ul style="list-style-type: none"> i) Κατάλληλη αντιμετώπιση της αυξανόμενης ετερογένειας των εκπαιδευομένων και βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική γενική εκπαίδευση και κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς για όλους τους εκπαιδευόμενους, συμπεριλαμβανομένων όσων προέρχονται από μειονεκτούσες ομάδες, όπως τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι νεοεισερχόμενοι μετανάστες, τα άτομα από οικογένειες μεταναστών και οι Ρομά, καταπολεμώντας ταυτόχρονα τις διακρίσεις, τον ρατσισμό, τον διαχωρισμό, τον εκφοβισμό (συμπεριλαμβανομένου του εκφοβισμού μέσω του διαδικτύου), τη βία και τα στερεότυπα ii) Καταπολέμηση των ανισοτήτων στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και των άνισων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και προώθηση πιο ισορροπημένων όσον αφορά τα φύλα εκπαιδευτικών επιλογών iii) Διευκόλυνση της αποτελεσματικής εκμάθησης της γλώσσας ή των γλωσσών εκπαίδευσης και εργασίας από τους μετανάστες μέσω τυπικής και μη τυπικής μάθησης iv) Προαγωγή των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη και των διαπολιτισμικών και κοινωνικών ικανοτήτων, της αλληλοκατανόησης και του αλληλοσεβασμού καθώς και του ενστερνισμού των δημοκρατικών αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης v) Ενίσχυση της κριτικής σκέψης, καθώς και εξοικείωση με την πληροφορική και τα μέσα επικοινωνίας
3	Ανοικτή και καινοτόμος εκπαίδευση και κατάρτιση, κυρίως πλήρως εντεταγμένη στην ψηφιακή εποχή	<ul style="list-style-type: none"> i) Συνέχιση της διερεύνησης των δυνατοτήτων των καινοτόμων και δυναμικών παιδαγωγικών μεθόδων όπως η διεπιστημονική διδασκαλία και οι συνεργατικές μέθοδοι, με σκοπό την ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων υψηλού επιπέδου, προωθώντας παράλληλα την εκπαίδευση για όλους, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτούντων και των αναπήρων ii) Προώθηση της συνεργασίας με τη συμμετοχή εκπαιδευομένων, εκπαιδευτών, διευθυντών σχολείων και άλλων μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού, γονέων και της ευρύτερης τοπικής κοινότητας, π.χ. ομάδων της κοινωνίας των πολιτών, κοινωνικών εταίρων και επιχειρήσεων iii) Μεγαλύτερη συνέργεια μεταξύ εκπαίδευσης, έρευνας και καινοτομίας, με την προοπτική βιώσιμης ανάπτυξης και με βάση τις εξελίξεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, δίνοντας νέα έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και στα σχολεία iv) Προώθηση της χρήσης των ΤΠΕ με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και καταλληλότητας της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα v) Περισσότερα και πιο ποιοτικά ανοικτά και ψηφιακά εκπαιδευτικά μέσα και παιδαγωγικές μέθοδοι σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα, σε συνεργασία με τις ευρωπαϊκές κοινότητες λογισμικού «ανοικτής πηγής» vi) Ανάπτυξη των ψηφιακών ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, ως ανταπόκριση στην ψηφιακή επανάσταση
4	Ευρεία υποστήριξη των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών, των διευθυντών σχολείων και του λοιπού εκπαιδευτικού προσωπικού	<ul style="list-style-type: none"> i) Ενίσχυση της πρόσληψης, επιλογής και υποστήριξης κατά την ανάληψη καθηκόντων των καλύτερων και καταλληλότερων υποψηφίων για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ii) Τόνωση της ελκυστικότητας και του κύρους του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού, και για τα δύο φύλα

	Τομείς προτεραιότητας	Συγκεκριμένα θέματα
		<p>iii) Υποστήριξη της αρχικής εκπαίδευσης και της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου ιδίως να αντιμετωπισθούν ζητήματα όπως η όλο και μεγαλύτερη ετερογένεια των εκπαιδευόμενων, η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, η μάθηση στον επαγγελματικό χώρο, οι ψηφιακές ικανότητες και οι καινοτόμες παιδαγωγικές μέθοδοι, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων εργαλεία της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «eTwinning», η διαδικτυακή πύλη School Education Gateway και η ηλεκτρονική πλατφόρμα για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρώπη (EPALE)</p> <p>iv) Προώθηση της αριστείας σε όλα τα επίπεδα διδασκαλίας, στον σχεδιασμό των προγραμμάτων κατάρτισης των εκπαιδευτικών, στην οργάνωση της μάθησης και τη δημιουργία δομών παροχής κινήτρων, καθώς και αναζήτηση νέων μεθόδων αξιολόγησης της ποιότητας κατάρτισης των εκπαιδευτικών</p>
5	<p>Διαφάνεια και αναγνώριση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων με στόχο τη διευκόλυνση της μάθησης και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού</p>	<p>i) Μεγαλύτερη διαφάνεια, διασφάλιση της ποιότητας, επικύρωση και αναγνώριση των δεξιοτήτων και/ή των επαγγελματικών προσόντων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αποκτώνται μέσω ψηφιακής, διαδικτυακής και ανοικτής μάθησης καθώς και μέσω άτυπης και της μη τυπικής μάθησης</p> <p>ii) Απλούστευση και εξορθολογισμός των μέσων διαφάνειας, τεκμηρίωσης, επικύρωσης και αναγνώρισης που αφορούν άμεσα τους εκπαιδευόμενους, τους εργαζομένους και τους εργοδότες, και περαιτέρω εφαρμογή του ευρωπαϊκού και των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων</p> <p>iii) Υποστήριξη της κινητικότητας μαθητών, μαθητευομένων, σπουδαστών, καθηγητών, μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού και ερευνητών</p> <p>iv) Ανάπτυξη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων και κοινών προγραμμάτων σπουδών, ενισχύοντας ιδίως τη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης</p>
6	<p>Βιώσιμες επενδύσεις, ποιότητα και αποτελεσματικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.</p>	<p>i) Διερεύνηση των δυνατοτήτων που προσφέρει το Επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, αναπτύσσοντας ιδίως μοντέλα χρηματοδότησης για την προσέλκυση ιδιωτικών φορέων και κεφαλαίων</p> <p>ii) Παρότρυνση των κρατών μελών να χρησιμοποιούν τεκμηριωμένα στοιχεία για τη χάραξη πολιτικής, όπως η ανάλυση και αξιολόγηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προκειμένου να παρακολουθούν τις πολιτικές και να σχεδιάζουν μεταρρυθμίσεις που προσφέρουν ποιοτική εκπαίδευση με αποτελεσματικότερο τρόπο</p> <p>iii) Προώθηση καινοτόμων τρόπων εξασφάλισης βιώσιμων επενδύσεων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, εξετάζοντας μορφές χρηματοδότησης με βάση τα αποτελέσματα και τον επιμερισμό του κόστους, κατά περίπτωση</p>

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2020

Τα επιμέρους προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (διαδικασία της Κοπεγχάγης — Μπριζ) και εκπαίδευσης των ενηλίκων απαιτούν λεπτομερέστερο καθορισμό —και έγκριση μέσω της παρούσας κοινής έκθεσης— των στόχων/προτεραιοτήτων για την περίοδο μέχρι το 2020.

I. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΕΕΚ)

Στα συμπεράσματά της Ρίγας της 22ας Ιουνίου 2015, προτείνονται οι ακόλουθοι νέοι μεσοπρόθεσμοι στόχοι (1) στον τομέα της ΕΕΚ για το διάστημα 2015-2020:

— Προώθηση της **μάθησης στον επαγγελματικό χώρο**, σε όλες τις μορφές της, με ιδιαίτερη έμφαση σε προγράμματα μαθητείας, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, των επιχειρήσεων, των επιμελητηρίων και των ιδρυμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και με την προαγωγή της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

(1) http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

- Περαιτέρω ανάπτυξη των μηχανισμών **διασφάλισης της ποιότητας** της ΕΕΚ σύμφωνα με τις συστάσεις του EQAVET ⁽²⁾ και, στα πλαίσια αυτών των μηχανισμών, εξασφάλιση συνεχούς **ενημέρωσης και ανατροφοδότησης** των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΑΕΕΚ) και συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΣΕΕΚ) ⁽³⁾ με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Βελτίωση της **πρόσβασης στην ΕΕΚ και επαγγελματικά προσόντα για όλους** χάρη σε πιο ευέλικτα και διαπερατά συστήματα, παρέχοντας κυρίως αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες υπηρεσίες προσανατολισμού, καθώς και τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.
- Ενίσχυση των **βασικών ικανοτήτων** στα προγράμματα σπουδών της ΕΕΚ και περισσότερες ουσιαστικές ευκαιρίες απόκτησης ή ανάπτυξης των ικανοτήτων αυτών στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ και της ΣΕΕΚ.
- Συστηματική πρόσβαση και ευκαιρίες συμμετοχής στα προγράμματα **αρχικής και συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης των εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και συμβούλων της ΕΕΚ** τόσο σε σχολικό όσο και σε εργασιακό περιβάλλον.

II. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Το ανανεωμένο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την εκπαίδευση των ενηλίκων ⁽⁴⁾, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο το 2011, προσδιορίζει ορισμένους τομείς προτεραιότητας για την περίοδο 2012-2014, αλλά τους εντάσσει σε πιο μακροπρόθεσμη προοπτική ευθυγραμμίζοντάς τους προς τους τέσσερις στρατηγικούς στόχους του πλαισίου «ΕΚ 2020». Οι συγκεκριμένες προτεραιότητες στις οποίες τα κράτη μέλη, με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα πρέπει να εστιάσουν μέχρι το 2020 στα πλαίσια της μακροπρόθεσμης προοπτικής του θεματολογίου, είναι οι εξής:

- **Διαχείριση:** συνοχή μεταξύ της εκπαίδευσης ενηλίκων και άλλων τομέων δράσης, καλύτερος συντονισμός, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και ανταπόκριση στις ανάγκες της κοινωνίας, της οικονομίας και του περιβάλλοντος, αύξηση, ενδεχομένως, των ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων.
- **Προσφορά και ανταπόκριση:** σημαντική αύξηση της προσφοράς εκπαίδευσης ενηλίκων υψηλής ποιότητας, ιδίως όσον αφορά τη γραφή και ανάγνωση, την αριθμητική και τις ψηφιακές δεξιότητες και μεγαλύτερη ανταπόκριση του κοινού στην προσφορά αυτή χάρη σε αποτελεσματικές στρατηγικές ενημέρωσης, προσανατολισμού και παροχής κινήτρων με στόχο τις κοινωνικές ομάδες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.
- **Ευελιξία και πρόσβαση:** ευρύτερη πρόσβαση αυξάνοντας τις δυνατότητες παρακολούθησης μαθημάτων στον εργασιακό χώρο και χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά τις ΤΠΕ, διαδικασίες αξιολόγησης των ικανοτήτων των ενηλίκων με χαμηλό επίπεδο προσόντων και προσφορά δεύτερης ευκαιρίας σε όσους δεν διαθέτουν προσόντα επιπέδου 4 προκειμένου να αποκτήσουν προσόντα αναγνωρισμένα από το **ΕΠΕΠ**.
- **Ποιότητα:** βελτίωση της διασφάλισης της ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του αντίκτυπου, βελτίωση της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτών ενηλίκων και συλλογή των στοιχείων σχετικά με τις πραγματικές ανάγκες ώστε να επιτυγχάνεται ο σωστός σχεδιασμός της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

⁽²⁾ ΕΕ C 155 της 8.7.2009.

⁽³⁾ ΕΕ C 324 της 1.12.2010, σ. 5.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 372 της 20.12.2011, σ. 1.